

# *Pohanský rok*

Počátkem pohanského roku je Samhain, oslavovaný v předvečer 1. listopadu. Uctívá třetí, temnou podobu Velké Bohyně, která je nyní za svým vrcholem a ubývá. V přírodě začíná zima, doba chladu a strádání, kdy jsme všichni více zranitelní. Je to čas vzpomínek na mrtvé, obětí na usmířenou, ochranných rituálů, a také čas otevřený věštám a ovlivňování budoucnosti, protože hranice mezi světem živých a mrtvých je velmi tenká. Samotný ceremoniál začíná po západu slunce zapalováním ohňů na vrcholech kopců, o nichž se dříve věřilo, že tam sídlí duše předků. Křesťané slaví svátek Všech svatých čili Dušičky.

Druhým svátkem v roce je Yule, zimní slunovrat, tedy Vánoce. Tma se dotkla svého nejzasšího bodu, kde se rodí světlo. A také Bohyně v této době porodí Boha, zachránce Slunce, a sama přes zimu odpočívá. Ve starém Římě se zimnímu slunovratu říkalo "Den zrození nepřemožitelného Slunce." V keltské tradici se svátek časově shoduje s koncem měsíce černého bezu (stromu bezčasovosti, vyrovnaní života a smrti) a poté následuje jediný den v roce, který neovládá žádný strom ani runa. Říká se mu Tajemství neopracovaného kamene. Teprve pak začíná keltský měsíc břízy, která je znamením očisty a nových začátků. V podstatě každé náboženství spojuje Vánoce se svým nejvýznamnějším božstvem, s jeho narozením, ať už je to Ježíš, Osiris, Baal nebo Mithra.

Svátek Imbolc připadá na 2. února. Je to střed mezi slunovratem a jarní rovnodenností. Imbolc prý znamená "v mléce". Byl totiž čas, kdy ovce rodí a začínají dávat mléko - tak vlastně začalo jaro. Bohyně je nyní panenskou dívkou, připravenou počít nový život. Oslava je spojena s bohyní Brigit, Bridget, Bríge, ochranitelkou domácího krbu. Až do středověku se udržela tradice ustlat pro ni v sednici lůžko ze slámy a volat její jméno do tmy, aby poctila dům svou návštěvou a udržovala oheň v peci i v srdcích celé rodiny. Imbolc se někdy říká také svátek svíc, podle zvyku zapalovat ve všech oknech světla na přivítanou Brigit. Křesťané slaví Hromnice a Brigit převzali jako porodní bábu Panny Marie.

V době jarní rovnodennosti oslavují pohané rovnováhu a harmonii dne a noci, stejně jako celého roku. Zima uvolňuje místo jaru, světlo přemohlo tmu, Bohyně počala. Tradice malovaných vajec je nám stále dobře známá. Už mnoho tisíc let je vejce symbolem života a plodnosti, talismanem štěstí a úspěchu. Rituály jsou spojeny se zdarem příštích podniků. Všeobecná obroda a konečné vítězství života nad smrtí se v křesťanské věrouce odrazily jako ukřižování a zmrtvýchvstání Ježíše.

Beltaine, první máj, je oslavou plodnosti a vrcholících sil. Rok je ve fázi mystické jednoty, kdy jsou rostliny v plném růstu a harmonii. Bohyně sestupuje na zem. Doba přeje kouzlům lásky a přitažlivosti. U nás a ve východní Evropě je stále dobře známá tradice májky, např. v Anglii téměř vymizela díky důslednému tažení státní správy v 16. a 17. století. Při pohanských slavnostech vztyčují muži májku - strom života - v jámě, kterou předtím ženy vyhloubily do země. Sexuální symbolika tohoto rituálu je zřejmá. Slavnost potom pokračuje společným tancem kolem májky. I při této příležitosti se zapaluje rituální oheň. Bývalo zvykem uhasit staré ohně v celé osadě a zapálit je od toho posvátného, beltainovského. Ve starých zemědělských společnostech se právě uprostřed jara vyháněla stáda na pastvu do kopců a jednotlivá zvířata se nechala proběhnout mezi dvěma ohni, aby se očistila od strastí a nemocí zimy. Pohanská symbolika koresponduje se zvěstováním šťastné zprávy Panně Marii později v květnu.

Letní slunovrat, nejkratší noc v roce, je posvěcený a plný kouzel. Právě na východ slunce za letního slunovratu je orientován megalitický Stonehenge. Tradice říká, že tento čas je bránou do vnitřních říší - hledejte pod tím, co chcete. Každopádně střed měsíce června ovládá runa Dag, která je znakem otvírání, otevírajících se dveří. Těmi vstupuje Slunce, světlo, vše dobré. Většina druhů léčivých

roślin je na vrcholu svých magických a léčivých sil, zralá ke sběru. Křesťané oslavují Jana Křtitele, hlasatele spasitelova příchodu.

1. srpna slaví pohané svátek Lammas, dnes zvaný spíše Lugnasadh podle irské tradice. Bohyně Matka je v plné síle, zatímco Bůh tohoto roku začíná pomalu slábnout, stejně jako síla slunečního svitu. Přišly žně a zrání, rituály děkují nebi, Zemi, Slunci a zvířatům za plody sklizně. Oslavy zahrnují pečení prvního chleba, čerstvé bochníky ve tvaru slunce se obětují na oltář. Pokud byl bochník upečen z prvního obilí, tzv. pražma, a ze sedmery druhů zrn, měl čarovnou moc. Rituály jsou spojeny s hojností a štěstím. Až do křesťanských dob se mezi pověřivými sedláky zachovaly jednoduché magické úkony, zaručující dobrou úrodu. Sedlák se třeba postavil za vůz s obilím a ptal se rodiny a pomocníků na druhé straně: "Vidíte mě?" A oni zaříkávali: "Ani trochu, a kéž by to tak bylo i příští rok!" Nebo: "Dneska trochu, příští rok ještě míň a přespříští už nic!"

Posledním z velkých svátků je podzimní rovnodennost, která uzavírá sabaty pohanského roku. Už ve staroegyptské tradici se 23. září konal oslavný ceremoniál Trojjediné Bohyně. Mimochodem, také židovský rok končí v září. Vrcholí keltský měsíc vinné révy, která je symbolem prorockého vytržení, uvolnění duchovních sil... Zkrátka, dnes bychom řekli "vyšších stavů vědomí". Neklamný znak toho, že je právě příhodné období pro rozvoj osobnosti, povznesení se z materiální úrovně do úrovně duchovní, pro meditaci, duševní putování. Hvězdy jsou příznivé, s chutí do toho. Na konci září navazuje měsíc břečťanu a ten znamená soulad lunárních i solárních sil, kdy se ještě dále otevírají možnosti odhalit řád neznámého. Tento obrat do sebe je pochopitelný - venku už je dlouho tma, také příroda se chytá k hlubokému přerodu. Podzimní rovnodennost připomíná pomíjivost slunečních dní, stejně jako drsné zimy. Zákon přirozených protikladů a cyklického rytmu přírody vyžaduje, aby každé léto, život, bylo splaceno zimou, fyzickým odumíráním. Některé čarodějnice zahrabávají v zahradě jablka, aby ti, co se příští rok narodí, měli přes zimu co jíst.

## ***Pohanský kalendář***

Pohanští Slované používali LUNÁRNÍ SOLÁRNÍ kalendář, určovali délku roku podle Slunce a délku měsíce podle fáze Měsíce. Tímto způsobem ovšem docházelo k posunu, a proto délku měsíčního roku na sluneční upravovali vsouváním třináctého měsíce tak zvaného *HRUDEN* a to 7x za 19 let. (podobný systém využívali ve starověké Babylonii, Číně, Indii a v Římě). 19-tiletý cyklus se dodnes používá k určování Velikonočních svátků.

Tento 19-tiletý cyklus uveřejnil řecký astronom a matematik v roce 432 přnl. a to v rovnici kdy 19 slunečních let obsahuje 235 lunárních měsíců po 29 nebo 30 dnech. (6 940 dnů). Těchto 235 lunárních měsíců rozdělil na 12 let po 12 měsících a 7 let po 13 měsících. Podle něj je nejlepší přidávat 13 měsíc do 3, 6, 8, 11, 14, 17 a 19 roku.

Ale starší Slované používali jiného uspořádání. Začínali měsíční kruh novoluním připadající na 24.12. předchozího roku, takže 1 nov začínal 23.1. *HRUDEN* vkládali v 2. roce 2.12. v 5. roce 2.9. v 8. roce 6.3. v 10. roce 4.12. v 13. roce 2.11. v 16. roce 2.8. a v 19. roce 5.3. Přestupný rok byl *HRUDNÝ*, nový den začínali večerem a dělili jej časem mezi jídlem - noc podle měnění se položení hvězd.